Het cruciale punt is het ambt

Op het moment dat ik dit schrijf is er al zwarte rook uit de schoorsteen van het Vaticaan gekomen. En wanneer u dit leest is er vast al een nieuwe paus. De avond van het overlijden van paus Johannes Paulus II heb ik tot ver na het middernachtelijk uur de berichtgeving gevolgd en de dagen erna niet minder, ook via Duitse zenders met de kardinalen Kasper en Lehmann. Voetbalwedstrijden werden afgelast, tv-programma's gecanceld en dagen lang hoorden we haast niets anders dan de dood van deze Poolse paus.

Verbaasd heb ik naar alle lovende woorden geluisterd, urenlang uitgesproken door louter mannen, plus mevrouw Stienstra natuurlijk. Pas ver na twaalven kwam Hedwig Wasser nog in beeld, die tijdens het pausbezoek de moed had gehad publiekelijk enkele kritische vragen te stellen over de plaats van vrouwen, wat haar niet in dank was afgenomen. Het pausbezoek aan Nederland was het begin van de Acht Mei Beweging en de Mariënburgvereniging, die wil opkomen voor een levende kerk waarin mannen en vrouwen aan de basis serieus genomen worden, sloot zich daar bij aan. Het gevoelen van het Sint Pietersplein dat Karel Wojtyla in een mum van tijd zalig en heilig verklaard wilde hebben (*'Santo... Santo...'*) ging mij wat snel. Er moet, denk ik, na iemands verscheiden wel enige tijd overheen gaan om tot een werkelijk gefundeerd oordeel te komen.

Pijnlijke vergissing

Voor mij is deze paus vooral de man van het rigide beleid inzake bisschopsbenoemingen, seksualiteit en aids (geen pil, geen condoom, geen waardering voor homoseksualiteit) en hij is de man van de encycliek *Ordinatio Sacerdotalis*, die vrouwen geen schijn van kans geeft tot het heilig ambt in de rooms-katholieke kerk te worden toegelaten. Dat alles acht ik een pijnlijke vergissing. In de reactie van het bestuur van de Mariënburgvereniging op zijn overlijden wordt de hoop uitgesproken, dat alle functies in de rooms-katholieke kerk zullen worden opengesteld voor vrouwen. Eigenlijk is dat nu al het geval. Ik zou geen functie weten die niet door een vrouw mag worden vervuld. Vrouwen doen veel, bijna alles. De kerk drijft op de vrouwen. Zonder hen zouden de parochies haast niet meer kunnen functioneren.

Maar het cruciale punt is het ambt. Daarin mag de vrouw haar roeping niet volgen. Het heeft me geweldig gestoord, dat in de vele tv-programma's praktisch alleen mannen aan het woord waren over het verscheiden van deze paus. Dat was ook het beeld tijdens de plechtige uitvaart. Hoe indrukwekkend en goed geregisseerd de viering ook was, voor mij is de manifestatie van deze mannenkerk onverteerbaar. De gedachtegang dat Jezus alleen mannen tot zijn apostelen heeft gekozen en dat om die reden geen enkele vrouw ooit legitiem aan het altaar zou mogen staan is simplistisch en niet van deze tijd.

Ik heb me oprecht verbaasd over zoveel mensen, die voor de camera's weenden om deze gestorven mens, die helemaal 'op' en overduidelijk aan het einde van zijn aardse dagen was. Tegelijk bespeurde ik ook de kracht en de macht van een eeuwenoude cultuur, die Europa gevormd heeft en waartoe een mens uit de reformatie ook mag behoren, ook al wordt aan ons protestanten het heilige geweigerd.

Stampvoeten en zich verbijten

Daags na het overlijden van de paus was ik uitgenodigd in een parochie. Een pastoor nam afscheid. Het was een warme dienst, een spontane geloofsgemeenschap, een uitnodigende viering, die niemand buitensluit. Ik mocht ook iets zeggen. En zo kwam het dat ik tijdens de dienst namens de protestanten mijn deelneming heb betuigd met het overlijden van de paus. Ik was natuurlijk heel benieuwd op welke manier de paus in deze viering zou worden herdacht. De pastoor stond bekend als iemand met een liefdevolle uitstraling, die altijd klaar stond voor iedereen, ongeacht wat je was, vrouw, kind, man, homoseksueel, buitenlands, lesbienne, protestants, atheïst en zelfs de liefhebbers van het Vaticaan konden er nog wel bij in zijn grote hart.

Maar deze pastoor kon ook heel duidelijk zijn. Zo zei hij in zijn overweging, dat er behalve liefde en gemeenschap, hartelijkheid en vrede soms ook wel momenten waren geweest van stampvoeten en zich verbijten. Ik kreeg de indruk, dat dit niet zozeer op de plaatselijke geloofsgemeenschap sloeg, maar veeleer op het instituut en de ambtskerk die zoveel moois – wat heerlijk had kunnen opbloeien – geen millimetertje ruimte gaf en geeft. Een dankzegging voor het leven van de overleden paus kon er zelfs niet af en toen ik na de viering met enige verwondering enkele parochianen daarover aansprak was de reactie overduidelijk. Deze kerk was van en voor de mensen zelf, en Rome was zowel in materieel als in geestelijk opzicht duizenden kilometers van de gelovigen hier verwijderd.

Grote zorg

En de paus? Ach, die stond in geestelijk opzicht ver van hen af. En het bisdom? Zucht. Het bisdom ligt dichter bij Rome dan bij de parochie, zo vertrouwde men mij toe. Ik bespeurde achter deze woorden grote zorg over de toekomst van deze geloofsgemeenschap. Het bevel van hogerhand was immers al gekomen, dat er in de toekomst geen ruimte meer zou zijn voor pastoraal werkenden in de parochies en dat de beide mensen die zich met hart en ziel voor deze parochie hadden ingezet hartelijk bedankt werden en vervolgens door het gat van de deur mochten verdwijnen.

De viering zelf was hartelijk en vreugdevol. Zonder enige schroom en met een blij hart heb ik deelgenomen aan de eucharistie, omdat ik me volkomen thuis voelde bij deze geloofsgemeenschap en een verbondenheid ervoer in Jezus Christus, onze Heer.

Margriet Gosker